

оновлене видання

СУДОВІ ВИТРАТИ У АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ

Звернення за захистом своїх прав до суду передбачає певні фінансові витрати. За загальним правилом, такі витрати покладаються на сторону, яка ініціює судовий процес або ініціює окрему дію в межах судового розгляду справи.

Згодом, за результатами розгляду справи, суд в залежності від того, на чю користь ухвалено рішення, зобов'язує відшкодувати понесені витрати сторону, яка програла спір, або ж залишає такі витрати невідшкодованими.

Види судових витрат, порядок їх оплати, розподілу, відстрочення, розстрочення, зменшення розміру або звільнення від їх оплати встановлюється Главою 7 Кодексу Адміністративного судочинства України

Судові витрати складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи.

УВАГА! Для подання адміністративного позову в обов'язковому порядку слід сплатити судовий збір, якщо Ви не звільнені від оплати такого збору.

СУДОВИЙ ЗБІР

Судовий збір – це збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень.

Правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору визначаються Законом про «Судовий збір» від 8 липня 2011 року.

В залежності від виду заяви або скарги, що подаються до суду, судовий збір справляється:

- у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати у місячному розмірі, встановленої законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду,
- у відсотковому співвідношенні до ціни позову
- у фіксованому розмірі

Судовий збір перераховується у безготівковій або готівковій формі виключно через установи банків чи відділення зв'язку.

УВАГА! Слід пам'ятати, що якщо до органу влади, його посадової (службової) особи пред'являється лише вимога про стягнення (відшкодування) матеріальної або моральної шкоди, то такий позов слід подавати у порядку цивільного або господарського судочинства, а не адміністративного.

ВИДИ СУДОВИХ ВИТРАТ У АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ

Судовий збір

Витрати на правову допомогу

Витрати сторін та їхніх представників, що пов'язані із прибуттям до суду

Витрати, пов'язані із проведенням судових експертиз

Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів

Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів на місці та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи

ВИТРАТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З РОЗГЛЯДОМ СПРАВИ:

- Витрати на правову допомогу

Витрати на правову допомогу – це оплата послуг адвоката або іншого фахівця у галузі права. Відповідно, їх розмір визначається на договірній основі Вами та особою, яка надає правову допомогу. Однак, при ухваленні рішення по справі суд зможе відшкодувати понесені Вами витрати на правову допомогу лише за умов, що:

- понесені витрати на правову допомогу можна у належній формі документально підтвердити, наприклад, надати суду копію квитанції чи платіжного доручення про оплату винагороди адвокату тощо;
- понесені витрати на правову допомогу не перевищують граничного розміру, передбаченого законодавством України.

- Витрати сторін та їхніх представників, що пов'язані з прибуттям до суду

Якщо Ви або представник, якого Ви уповноважили представляти Ваші інтереси у суді, добирається до суду з іншого населеного пункту, то витрати, пов'язані з прибуттям до суду, можуть бути відшкодовані. До таких витрат відносяться: транспортні витрати, оплата за наймання житла, добові, компенсація за втрачений заробіток чи відрив від звичайних занять.

Не відшкодовуються витрати, пов'язані з прибуттям до суду з власної ініціативи (наприклад, для ознайомлення з матеріалами справи).

Відповідні витрати також повинні бути підтверджені документально та відшкодовуються лише в граничних розмірах.

- Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз

Свідкам, спеціалістам, перекладачам оплачуються проїзд, а також добові в разі переїзду до іншого населеного пункту. Крім того, спеціалістам і перекладачам повинна бути сплачена винагорода за виконану роботу. Такі витрати несе сторона, яка заявила клопотання про виклик свідків, залучення спеціаліста, перекладача.

Якщо в ході судового розгляду справи потрібен висновок особи, яка володіє спеціальними знаннями, тоді здійснюється експертиза. Витрати, пов'язані із проведенням судових експертиз, несе сторона, яка заявила клопотання про проведення судової експертизи. Експертам оплачуються проїзд, а також добові в разі переїзду до іншого населеного пункту. Експертам повинна бути сплачена винагорода за виконану роботу.

Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів на місці та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи

Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів на місці та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи, несе сторона, яка заявила клопотання про вчинення цих дій. Якщо клопотання про вчинення відповідних дій заявлено обома сторонами, витрати на них несуть обидві сторони порівну. Є й інші види витрат, наприклад, на проведення огляду доказів на місці, опублікування судових викликів у ЗМІ, допит свідка в місці його перебування, які доведеться понести стороні у справі. За загальним правилом, ці витрати оплачує сторона, яка заявила відповідне клопотання. Якщо клопотання було заявлено сторонами спільно, то витрати розподіляються між ними порівну.

ПІЛЬГИ ЩОДО СПЛАТИ СУДОВИХ ВИТРАТ

В адміністративному процесі передбачено можливість звільнення від оплати судових витрат або оплати їх на пільгових умовах. В одних випадках такі пільги прямо передбачені законом, а в інших – можуть бути встановлені рішенням суду, виходячи з майнового стану особи.

ЯК СУД РОЗПОДІЛИТЬ СУДОВІ ВИТРАТИ ЗА НАСЛІДКАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ?

За загальним правилом сторони, на користь якої ухвалене судове рішення, повинні бути відшкодовані її судові витрати іншою стороною. Тож сторона, яка програла справу, несе як свої витрати, так і судові витрати іншої сторони, за умови, що вони підтверджені документально. Документальним підтвердженням можуть бути договори, акти виконаних робіт або наданих послуг, квитанції, чеки, квитанції тощо, що засвідчують здійснення відповідних судових витрат. Трапляються випадки, коли суд за результатами розгляду справи задовольняє адміністративний позов лише частково. У такому разі судові витрати розподіляються між сторонами пропорційно до задоволених судом вимог. Адміністративні справи за позовом фізичної або юридичної особи до суб'єкта владних повноважень.

У разі ухвалення судового рішення на користь позивача, всі здійсненні ним документально підтверджені судові витрати відшкодовуються з Державного або місцевого бюджету. Якщо судове рішення ухвалене не на користь позивача, то суд присуджує з позивача лише судові витрати суб'єкта владних повноважень, що пов'язані із залученням свідків та проведенням судових експертиз.

Адміністративні справи за позовом суб'єкта владних повноважень до фізичної або юридичної особи.

У разі ухвалення судового рішення на користь позивача – суб'єкта владних повноважень судові витрати, понесені ним під час вирішення справи, з відповідача – фізичної або юридичної особи не стягують.

Якщо судове рішення ухвалене не на користь позивача, то всі здійсненні відповідачем (фізичною або юридичною особою) документально підтверджені судові витрати відшкодовуються з Державного або місцевого бюджету.

Зверніть увагу, що з метою запобігання завищенню розміру судових витрат і зловживанню правом на компенсацію встановлено граничні розміри компенсації судових витрат. Тобто суд не може присудити з іншої сторони відшкодування судових витрат у сумі, що перевищує граничний розмір, встановлений Кабінетом Міністрів України.

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Портал Судова влада України

www.court.gov.ua

Верховна Рада України, законодавство України

www.rada.gov.ua

Верховний суд України

www.scourt.gov.ua

Вища рада юстиції

www.vru.gov.ua

Вища кваліфікаційна комісія суддів України

www.vksu.gov.ua

Державна судова адміністрація України

<http://dsa.court.gov.ua/dsa/>

Європейський суд з прав людини

www.echr.coe.int

Єдиний державний реєстр судових рішень

www.reyestr.court.gov.ua

Міністерство юстиції України

www.minjust.gov.ua

Проект USAID «Справедливе правосуддя»

www.fair.org.ua

Безкоштовна юридична допомога

Асоціація юридичних клінік України

<http://www.legalclinics.in.ua>

Правовий простір

<http://legalspace.org>

Український правовий портал

<http://www.pravoonline.org.ua>

Українська Гельсінська спілка з прав людини

<http://helsinki.org.ua>

Пам'ятайте, перед вчиненням будь-яких значущих юридичних дій варто отримати консультацію юриста.
Оновлено станом на 08.08.2014

Ця публікація була здійснена за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Проекту «Справедливе правосуддя».